

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 84/2013-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. N. B., B., zastúpenej obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária M., s. r. o., B., v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. M. M., pre namietané porušenie jej základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Co/273/2012-370 z 28. augusta 2012 (v časti týkajúcej sa náhrady trov konania v konaní o mimoriadnom dovolaní) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. N. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. novembra 2012 doručená sťažnosť Mgr. N. B., B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie

jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co/273/2012-370 z 28. augusta 2012 (v časti týkajúcej sa náhrady trov konania v konaní o mimoriadnom dovolaní).

Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že Okresný súd Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 5 C 164/2007-289 z 27. apríla 2009 zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľka (ako navrhovateľka) v konaní o ochranu osobnosti domáhala proti odporkyni náhrady nemajetkovej ujmy v sume 16 596,96 €, a zároveň sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporkyni náhradu trov konania v sume 3 485,85 €. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 Co/202/2009 z 19. novembra 2009 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a sťažovateľku zaviazal zaplatiť odporkyni náhradu trov odvolacieho konania v sume 387,70 €. Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti výroku o náhrade trov odvolacieho konania na podnet sťažovateľky podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 3 M Cdo 17/2010 z 23. mája 2012 rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd zároveň uviedol, že „*v novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách konania o mimoriadnom dovolaní (vid' primerane § 243d ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.)*“.

Následne krajský súd uznesením č. k. 3 Co/273/2012-370 z 28. augusta 2012 rozhodol, že sťažovateľka je povinná zaplatiť odporkyni trovy odvolacieho konania v sume 115,59 € a že odporkyni sa nepriznáva náhrada trov dovolacieho konania.

Sťažovateľka uviedla, že jej sťažnosť smeruje len proti výroku uznesenia krajského súdu č. k. 3 Co/273/2012-370 z 28. augusta 2012, ktorým rozhodol, že: „*Odporkyni sa*

nepriznáva náhrada trov dovolacieho konania.“ Podľa jej názoru krajský súd rozhodol na podklade záverov, ktoré sú arbitrárne a zjavne neopodstatnené a zároveň nimi neboli chránené označené základné práva a slobody, ktoré mali byť chránené v rámci všeobecného súdnictva. Táto časť rozhodnutia krajského súdu predstavuje zjavný exces od stabilizovanej judikatúry najvyššieho súdu aj ústavného súdu (napr. III. ÚS 192/09, III. ÚS 273/08, II. ÚS 64/2012). Napadnutou časťou uznesenia krajský súd rozhodol o náhrade trov dovolacieho konania tak, „že sťažovateľke ako úspešnej dovolateľke nepriznal náhradu trov dovolacieho konania...“. Ďalej sťažovateľka uviedla, že „Vo všeobecnosti sa je možné stotožniť s názorom všeobecného súdu, že ak v konaní o mimoriadnom dovolaní dôjde k zrušeniu odvolacieho rozhodnutia dovolacím súdom, tak odvolací súd rozhodne o trovách konaniach v zásade na základe zásady úspechu (§ 243d ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. a § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Aj napriek skutočnosti, že všeobecný súd v napadnutom uznesení použil správnu právnu normu, tak ju nesprávne aplikoval, a prijal zjavne arbitrárny záver. Všeobecný súd totiž abstrahoval od toho, že mimoriadne dovolanie (podané na podnet sťažovateľky) bolo podané len v časti trov odvolacieho konania, a v tejto časti bola sťažovateľka v celom rozsahu úspešná. Inými slovami povedané, mimoriadnym dovolaním nebolo dotknuté meritórne rozhodnutie odvolacieho súdu, ale len rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho konania, a preto predmetom ďalšieho konania už boli len trovy odvolacieho konania, a nie celé meritum veci... A preto mal odvolací súd práve s ohľadom na § 142 ods. 1 O. s. p. priznať trovy konania sťažovateľke, a nie protistrane... V materiálnom právnom štáte nemožno pripustiť také výklady, ktoré obmedzujú účastníka v efektívnom prístupe k súdu. Máme preto za to, že takýmto postupom všeobecný súd porušil aj právo sťažovateľky na prístup k súdu ako i právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia.“

V súvislosti s porušením práva sťažovateľky na prístup k súdu došlo aj k porušeniu jej práva vlastniť majetok a práva na pokojné užívanie majetku, pretože „dôsledkom napadnutej časti uznesenia týkajúcej sa náhrady trov konania sťažovateľka utrpela majetkovú ujmu tým, že jej nebola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia“.

Z uvedených dôvodov sťažovateľka žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že uznesením krajského súdu č. k. 3 Co/273/2012-370 z 28. augusta 2012 v časti, v ktorej rozhodol, že „*Odporčyni sa nepriznáva náhrada trov dovolacieho konania*“, boli porušené základné práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, aby uznesenie krajského súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a aby sťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K námietke porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 3 Co/273/2012-370 z 28. augusta 2012 v namietanej časti

Keďže sťažovateľka vo svojej sťažnosti podrobne citovala konkrétnu rozhodovaciu činnosť ústavného súdu týkajúcu sa náhrady trov konania pred všeobecnými súdmi, ústavný súd nepovažoval za potrebné duplicitne opakovať, z akých princípov pri rozhodovaní o porušovaní označených práv vychádza, pretože tieto sú sťažovateľke známe.

Ústavný súd však pripomína, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi prislúcha zásadne týmto súdom, a preto tieto rozhodnutia preskúmava iba vo výnimočných prípadoch. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08).

Ústavný súd konštatuje, že zásady rozhodovania o trovách (súdneho) konania vrátane výnimiek sa neposudzujú za každé štádium konania osobitne. To znamená, že ustanovenia o trovách konania pred súdom prvého stupňa (§ 142 ods. 1 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku – ďalej len „OSP“) platia i pre odvolacie konanie (§ 224 ods. 1 OSP) a dovolacie konanie (§ 243b ods. 5 a § 243d ods. 1 OSP).

Rovnako je tomu aj v prípade rozhodovania najvyššieho súdu o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora.

Podľa § 243i ods. 2 OSP v konaní o mimoriadnom dovolaní platia primerane ustanovenia o konaní na dovolacom súde (§ 242 až § 243d), ak tento zákon neustanovuje niečo iné.

Podľa § 148a OSP generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania.

Podľa § 148a ods. 2 OSP povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania.

Vychádzajúc z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 M Cdo 17/2010 z 23. mája 2012 (pozri I. časť odôvodnenia tohto rozhodnutia) mal krajský súd v danom prípade rozhodnúť „o trovách konania o mimoriadnom dovolaní (vid' primerane § 243d ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.)“.

Krajský súd uznesením č. k. 3 Co/273/2012-370 z 28. augusta 2012 rozhodol tak, že odporcyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, čo takto odôvodnil:

„Súdu prvého stupňa bolo prostredníctvom právneho zástupcu navrhovateľky dňa 15. 06. 2012 doručené vyúčtovanie trov dovolacieho konania...

V súvislosti s uplatnenou náhradou trov dovolacieho konania odvolací súd poukazuje na to, že podľa § 142 ods. 1 O. s. p. súd prizná náhradu trov konania účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech proti účastníkovi konania, ktorý úspech vo veci nemal. Pri rozhodovaní o náhrade trov v konaní vyššie uvedených účastníkov odvolací súd vychádzal zo zásady zodpovednosti za výsledok. Kritériom pre priznanie nároku na náhradu trov konania je pritom miera úspechu vo veci, ktorá sa zisťuje u žalobcu, ako aj u žalovaného. Miera úspechu vo veci závisí od vzťahu meritórneho rozhodnutia k žalobnému petitu, ktorý bol naposledy urobený vo veci samej. Odporca má plný úspech vo veci, ak bola žaloba v celom rozsahu zamietnutá. Z konania vo veci samej je zrejmé, že odvolací súd návrh navrhovateľky v plnom rozsahu zamietol, pričom predmetný zamietajúci výrok nebol zrušený ani vyššie uvedený uznesením Najvyššieho súdu SR, ktorým rozhodoval o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že

úspešným účastníkom, ktorý má nárok aj na náhradu trov dovolacieho konania je odporkyňa.

O trovách dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 a 142 ods. 1 O. s. p. Odporkyňa si vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora, doručenému Najvyššiemu súdu SR dňa 09. 12. 2010, náhradu trov dovolacieho konania neuplatnila, preto jej súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.“

Na základe týchto skutočností ústavný súd konštatuje, že v danom prípade bolo plne realizované základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože krajský súd rozhodol v zmysle pokynu najvyššieho súdu rešpektujúc pritom zásady rozhodovania o trovách konania. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti nezistil existenciu okolností nasvedčujúcich tomu, že by napadnutú časť rozhodnutia krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľnú alebo zjavne neodôvodnenú, resp. za takú, ktorá by popierala zmysel práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, a teda z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery rozhodnutia krajského súdu. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K námietke porušenia základného práva sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu č. k. 3 Co/273/2012-370 z 28. augusta 2012

Keďže v zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu absencia porušenia princípov spravodlivého súdneho konania vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľov hmotnoprávneho charakteru, medzi ktoré patrí aj základné právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu (obdobne napr. III. ÚS 27/08), ústavný súd aj túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnosti. Ústavný súd vzal do úvahy aj predmet sporu, ktorý bol vyčíslený v návrhu sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2013